

Vid (*vid*)

- Kategorie vidu nás informuje o tom, zda-li děj probíhá, či už byl ukončen. V chorvatštině i češtině rozlišujeme vid **dokonavý** (*svršení*) a **nedokonavý** (*nesvršení*).
- Nedokonavý vid používáme pro slovesa, která mají *nepřetržitý vývoj* (trčati, pjevati) a pro ta, jejichž děj se *neustále opakuje* (pjevuckati, pogledavati, poskakivati). Oproti tomu, vid dokonavý používáme u sloves, jejichž *děj je ohraničený* (sjesti, pojesti), u sloves, která vyjadřují *počátek* (zapjevati, potřčati) či *konec děje* (dotřčati, doći) a u sloves, která vyjadřují *celý proces* (skuhati, izgraditi).
- Většina sloves je schopna tvořit tzv. vidové páry (*vidski parnjaci*)

nedokové sloveso	dokonavé sloveso
skakati	skočiti
bacati	baciti
prevoditi	prevesti
ubijati	ubiti
zahvaljivati	zahvaliti
zaboravljati	zaboraviti

- Některá dokonavá slovesa se mohou tvořit od sloves nedokonavých pomocí předpon:

předložka	+	nedokonavé sl.	dokonavé sl.
iz		plakati	isplakati
iz		trgati	istrgati
u		baciti	ubaciti
u		cijepiti	ucijepiti
od		baciti	odbaciti
od		reći	odreći
po		tražiti	potražiti
po		žuriti	požuriti
za		voljeti	zavoljeti
za		šutjeti	zašutjeti
s(a)		čuvati	sačuvati
s(a)		viti	saviti
o		pljačkati	opljačkati
o		čistiti	očistiti

- Chorvatština má spoustu obouvidových sloves: **ručati**, **večerati**, **vidjeti**, **čuti** + většina sloves končících na -irati.

Použití dokonavého/nedokonavého vidu v chorvatské větě

- *Nedokonavý vid* se v chorvatské větě často vyskytuje s těmito výrazy: **sada, dugo, stalno, uvijek, često, neko vrijeme, cijelo vrijeme, cijeli dan, čitav dan, cijelu noć, satima, noćima, danima, mjesecima, godinama...**
- *Dokonavý vid* se často v chorvatské větě vyskytuje s těmito výrazy: **potpuno, odjednom, iznenada, odmah, konačno, napokon, naglo, već jednom, čim, netom što, tek što, tek kad, nakon što, pošto, samo što, tek kad** + výrazy, které se sice nejčastěji vyskytují právě s videm dokonavým, ale stejně tak, byť méně často, je můžeme nalézt i ve větách se slovesy nedokonavými: **prije nego što, poslije nego što.**

Doplňte dokonavé/nedokonavé sloveso!

1. Vesna se mjesecima _____ (dosađivati/dosaditi).
2. Prije nego što mi _____ (odgovarati/odgovoriti).
3. Ne idem van dok ne _____ (dobivati/dobiti) odgovor.
4. Operi suđe nakon što _____ (jesti/pojesti) ručak.
5. Moja će mama biti mirna tek kad se _____ (vraćati/vratiti) iz inozemstva.
6. Tek što sam _____ (zaključavati/zaključati) vrata, čula sam telefon.
7. _____ (kuhati/skuhati) ću večeru prije nego što ne _____ (dolaziti/doći) kući.
8. Dugo sam _____ (razmišljati/razmisliti) o njegovom prijedlogu.
9. Šetali smo gradom i odjednom je počela _____ (padati/pasti).
10. Čim sam _____ (ustajati/ustati), odmah sam saznala da je noćas (padati/pasti) snijeg.
11. Jesi li konačno _____ (nalaziti/naći) svoj novčanik?
12. Čitavo popodne sam _____ (dovršavati/dovršiti) svoj seminarski rad.
13. Ako me ne poslušaj, _____ (ljutiti se/naljutiti se) na tebe.
14. Molim te, _____ (pričati/ispričati) mi to još jedanput i polako!
15. Današnji muškarci _____ (pomagati/pomoći) svojim ženama kad god mogu.
16. Polako _____ (nestajati/nestati) sunce i _____ (pojavljivati se/pojaviti se) noć
17. Nebojša je vrlo ekstravagantan lik, _____ (rastavljati se/rastaviti se) skoro svaku godinu.
18. Hej, _____ (osvrtni se/osvrnuti se), imam za te neko pismo.
19. Počeli smo _____ (primjećivati/primijetiti) da je stiglo proljeće.
20. Ante _____ svome poslu tjedno _____ (predavati se/predati se).
21. Čim smo _____ (gledati/pogledati) film, _____ (izlaziti/izaći) smo iz kina.
22. Dok sam polako _____ (piti/popiti) kavu u svojoj omiljenoj kavani, (gledala/ugledala) sam svoju prijateljicu Ivu.
23. Danas sam došla kući, _____ (skidati/skinuti) kaput i cipele i (obuvati/obuti) papuče.
24. Nastavila sam _____ (gledati/pogledati) televiziju.
25. Ako sve _____ (pamtim/zapamtim) lako ću proći ispit.
26. _____ (čitati/pročitati) smo Tomićev roman za dva dana.

27. Odgovori dok _____ (kazati/govoriti) keks.
 28. Znaš li priču o Sizifu? Danomice _____ (pomicati/pomaknuti) kamen – a sve to uzalud!
 29. Koliko dugo već planiraš prestati _____ (kupovati/kupiti) te bezvezne časopise?

1) Iz knjige Cesarec, Marijana: Sintaksa padeža. Zagreb 1997.

A. Gdje je Vlado? _____ (dani) ga ne viđam. Ona me vidi samo u _____ (najljepši trenuci), zato je dobra prema _____ (ja). Čujem da o _____ (ja) govori sve najljepše. Marko se vratio kasno. Ušao je naglo u _____ (soba) i probudio _____ (sin). Maja se jako naljutila na _____ (Marko) što je uznemirio _____ (dijete). Ubrzo je dijete opet zaspalo pa _____ (ono) je stavila u _____ (krevetić). Doći ću danas k _____ (ti). Nemoj danas! Moram učiti, smetat ćeš _____ (ja). Onda idem k _____ (Vesna). Ona _____ (ja) se uvijek obraduje. Neću _____ (vi) više dosađivati. Ne uči _____ (ja) se i teško _____ (ja) je zbog tvojih riječi, a ispit je blizu. Oprosti, šalio sam se, javit ću _____ (ti) se sutra. Nema _____ (slobodan stol). Drži se ti samo _____ (ja). Naći ću ga! Eno _____ (jedan slobodan stol) do _____ (prozor)! Sjednimo i latimo se _____ (jelo)! (latiti se nečega = prihvatiti se nečega = primiti se nečega = početi raditi nešto) Čuvaj se _____ (prehlada)! Ne bojim se _____ (prehlada ni gripa), jedino me je strah _____ (rak). Čitaš li to «Povijest _____ (Amerika)»? Ne, kupio sam «Povijest _____ (hrvatska književnost)». Pred _____ (ispiti) je i cijele je noći visio nad _____ (knjiga). Noćas je zaspao s _____ (glava) na stolu. Najvažnije od _____ (sve) je da se brine o _____ (naša djeca) dok smo mi na _____ (posao), u _____ (kino ili kazalište). Haljinu sam odnijela na _____ (čišćenje). Nije važno, uzmi _____ (crna suknja i ona lijepa bluza). _____ (što) se nadaš poslije _____ (diploma)? Za _____ (stranci) je to teška knjiga, ali je vrijedna _____ (interes i trud). Ja ne bih mogao pod _____ (takvi uvjeti) studirati. Popodne možemo provesti u _____ (rad, igra ili šetnja). Ne znam što da kupim Marini za _____ (godišnjica braka). Pozvali su _____ (ja) na _____ (svečani ručak) u _____ (Gradski podrum). Kupit ću nešto za _____ (oni). Doći ću sutra, žurim na _____ (posao). Za _____ (minuta) smo gotovi. Molim vas _____ (knjižica)! Evo, potpišite se u _____ (ova rubrika) i izvolite na _____ (blagajna). Niste mi vratili _____ (štedna knjižica). Kada uplatite _____ (iznos), blagajnik će vam _____ (ona) vratiti. Vrijedan si _____ (svako poštovanje), Tomislave! Glava _____ (ja) je puna _____ (drugi planovi). S _____ (vrijeme) ćeš se naviknuti. Lako je tako živjeti u _____ (ljubav i sloga) sa svekrvom. Čuvaj se _____ (pušenje)! Oslobodio sam se _____ (svi poroci), ali _____ (cigareta) se ne mogu riješiti. Sjećaš li se _____ (stari profesor Matić)? Eno _____ (on) kraj _____ (restoran). Stalno je govorio: «Ostavite se _____ (lopta) i primite se _____ (knjiga)!» Oprosti, nisam ljubitelj _____ (takvi planovi). On baš nije _____ (najbolja volja). = On baš nema _____ (najbolja volja). Radije ću se i dalje baviti _____ (nogomet). Živiš u _____ (Zagreb) već dvije godine, a ništa ne znaš o _____ (on), o _____ (njegova povijest i kultura). Reci mi nešto o _____ (to). Nadam se _____ (lijep i sretan brak) s _____ (Marko). Ne govori _____ (ja) ništa. Nije _____ (ja) bilo lako odlučiti, ali Stjepan misli da je _____ (supruga) mjesto uz _____ (djeca), a mi planiramo _____ (dijete, pl.). Jako se radujem _____ (dijete, pl.), ali ću kod _____ (kuća) pomagati _____ (suprug), crtat ću nešto, a možda i gledati _____ (neka sapunica). Želim _____ (ti) puno _____ (sreća)! John se plaši _____ (vjenčanje i obiteljske brige), ali kad se jednom zaljubi, nikamo neće bez _____ (njegova djevojka). Klubovi obiluju _____ (nogometaši) i do vrha možeš samo _____ (ozbiljan rad). Pričat ću ti o _____ (Gornji grad) dok šetamo

po _____ (njegove ulice) ili uz _____ (čaša vina) u _____ (neka stara gostionica). Ideš li s _____ (ja) na kavu? Moja djevojka voli šetati po _____ (Gornji grad). Zadovoljan sam _____ (moja nova soba). Slažeš li se s _____ (nova gazdarica)? Odlično! Ona me zove _____ (sin), a ja nju _____ (mama). Dosadilo _____ (ja) je učiti; ne da _____ (ja) se sjediti kod kuće.

Prevedite!

Zíttra musím brzo vstávat, musím si nařídít budíka.

Kdy zíttra vyjízdíte?

Ve městě jsem si koupila nové šaty a cestou jsem si koupila nějaké pečivo.

Prosím tě, prostři stůl.

Máte bezdrátový internet?

Všichni soudní překladatelé jsou zapsáni v seznamu.

Prosím tě, dej si ti ponožky do šuplíku.

Sousedka nám zalévala květiny, když jsme byli na dovolené.

Musím si nalakovat nehty.

Musím koupit blahopřání pro babičku, bude mít narozeniny.

Jsem unavená, mám obrovské kruhy pod očima.

Dej pusu oslavenci.

Rozvoz je zdarma.

Číšník nás o půlnoci vyhnal van z baru.

Mé zítřejší povinnosti jsou: